

**Jaarplan 2020
&
Jaarverslag 2019**

13 maart 2020

**Samenstelling rekenkamercommissie
Dongen - Goirle - Loon op Zand**

John Verhoeven, voorzitter
Danielle van Dongen, lid
Harrie Verbon, lid

Kees van Rietschoten, secretaris-onderzoeker

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarplan 2020 en jaarverslag 2019. In dit jaarverslag blikt de rekenkamercommissie vooruit naar 2020 en legt verantwoording af over het afgelopen jaar.

De rekenkamercommissie ondersteunt raadsleden door middel van onderzoeken in hun kaderstellende en controlerende rol. Anders gezegd; zij beoordeelt of gemeentelijke gelden zinnig, zuinig en zorgvuldig worden besteed. Met de uitkomsten van deze onderzoeken kunnen raadsleden hun rol beter vervullen.

Rapporten van de rekenkamercommissie zijn openbaar, zodat inwoners kunnen zien wat hun gemeentebestuur doet en hoe goed dat gaat. Zo draagt de rekenkamercommissie bij aan de publieke verantwoording.

Leidraad voor het onderzoeksplan 2020 zijn de eerder opgehaalde onderwerpen bij de raadsfracties. Tegelijkertijd hebben we in onze agenda bewust ruimte opengelaten om in te spelen op actuele thema's en/of suggesties vanuit de gemeenteraad. Onze ambitie voor 2020 is om in te zetten op:

- Uiteenlopende vormen van onderzoek. Het in het eerste kwartaal 2020 afgeronde onderzoek naar 'Verhalen over armoede in Dongen' is hiervan een mooi voorbeeld.
- Waar mogelijk de bevindingen in de ene gemeente te gebruiken of hiervan te leren voor de andere gemeenten.

In 2019 hebben we onder het motto van 'goed begrip is nodig om grip te krijgen' verschillende onderzoeken uitgevoerd op het gebied van sociaal domein, de energietransitie en het inclusiebeleid. Tevens is er gewerkt aan onderzoeken die in het eerste kwartaal 2020 aan de gemeenteraad worden gepresenteerd, waaronder het onderzoek naar verhalen over hoe armoede wordt ervaren in de gemeente Dongen en het op verzoek van de gemeenteraad van Loon op Zand gestarte onderzoek naar de Werft.

2019 was ook het jaar van verandering. We hebben - vanwege hun aflopende termijn - eind van het jaar afscheid genomen van twee leden van de rekenkamercommissie. Harry Verbon hebben we als nieuw lid welkom geheten bij de rekenkamercommissie.

Tot slot wil ik namens de rekenkamercommissie u allen, de gemeenteraden, maar ook iedereen binnen en buiten de ambtelijke organisatie van Dongen, Goirle en Loon op Zand bedanken die aan de realisatie van de werkzaamheden van de rekenkamercommissie ook dit jaar een bijdrage hebben geleverd.

Namens de rekenkamercommissie Dongen - Goirle - Loon op Zand
John Verhoeven, voorzitter

INHOUDSOPGAVE

- 1. Inleiding**
 - 1.1 Samenstelling
 - 1.2 Taak
 - 1.3 Jaarplan
 - 1.4 Suggesties voor onderzoek
 - 1.5 Communicatie
 - 1.6 Samenwerking
- 2. Jaarplan 2020**
 - 2.1 Planning onderzoeken
 - 2.2 Doorwerking
 - 2.3 Budget 2020
- 3. Jaarverslag 2019**
 - 3.1 Verslag van werkzaamheden
 - 3.2 Doorwerking
 - 3.3 Verantwoording besteding budget 2019

Bijlage 1: Criteria voor onderwerpselectie

1 Inleiding

Samenstelling rekenkamercommissie

Per 1 januari 2020 is een nieuw lid geworven door een selectiecommissie, bestaande uit drie raadsleden en twee leden van de rekenkamercommissie.

De samenstelling van de rekenkamercommissie is vanaf 1 januari 2020 als volgt:

Rooster van aftreden	Benoeming	Aftredend en herbenoembaar
John Verhoeven, voorzitter	1-1-2018	1-1-2022
Danielle van Dongen, lid	1-1-2018	1-1-2022
Harrie Verbon	1-1-2020	1-1-2024

Account verdeling

De rekenkamercommissie heeft onderling ‘accounts’ en aandachtsgebieden verdeeld:

John Verhoeven, <i>voorzitter</i>	1 ^e woordvoerder in de gemeenteraad; Voorzitter onderhoudt externe contacten.
John Verhoeven, <i>lid</i>	Accounthouder gemeente Loon op Zand
Daniëlle van Dongen, <i>lid</i>	Accounthouder gemeente Dongen
Harrie Verbon, <i>lid</i>	Accounthouder gemeente Goirle
Kees van Rietschoten, <i>extern secretaris-onderzoeker</i>	Ondersteuning vergaderingen en begeleiding onderzoek

Ambtelijke ondersteuning

In overleg met de griffiers is in 2019 besloten om een externe secretaris te zoeken. De rekenkamercommissie werd in 2019 ondersteund door een externe secretaris-onderzoeker, Tijmen Siermann.

Na het vertrek van Tijmen Siermann in augustus 2019 zijn de taken van secretaris waargenomen door Kees van Rietschoten, die vanaf 1 januari 2020 voor de rekenkamercommissie werkzaam is als extern secretaris-onderzoeker.

Toelichting Jaarplan

Tot de taken van de rekenkamercommissie behoort het jaarlijks opstellen van een jaarplan. Dit jaarplan wordt ter kennisname aan de raad gestuurd en bevat een overzicht van activiteiten zoals de rekenkamercommissie die voornemens is te gaan ondernemen. Graag merkt de rekenkamercommissie daarbij op dat het jaarplan geen statisch document is. Actuele politieke en maatschappelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot een aanpassing van de geplande activiteiten.

Suggesties voor onderzoek

In 2019 heeft de rekenkamercommissie fracties bezocht om wensen en/of suggesties ten aanzien van de onderzoeksprogrammering te vernemen. Uit de gespreksrondes langs de fracties zijn verschillende onderzoeksonderwerpen opgehaald, die de basis vormen voor de groslijst aan onderzoeksthema's voor de rekenkamercommissie.

Groslijst aan mogelijke onderzoeksonderwerpen voor rekenkameronderzoek

Dongen	Goirle	Loon op Zand
<ul style="list-style-type: none">• Gemeentelijke reorganisatie• Duurzaamheid• Energietransitie• Jeugdzorg• Invoering omgevingswet• P&C-beleid• Onderwijshuisvesting• Sport(beleid) en -voorzieningen• Gemeenschappelijke regelingen (governance)• Staat van het dualisme• Kwaliteit van informatievoorziening (o.a. in raadsvoorstellen en P&C-stukken)	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdzorg• Woon/grondbeleid• Beschermd wonen• Reserves/afvalstoffenheffing• Inclusie-agenda• Verbonden partijen• Energietransitie• Nut/noodzaak zelfstandig blijven.	<ul style="list-style-type: none">• Lessen gang van zaken SMC• Maatschappelijk vastgoed• Grip op gemeenschappelijke regelingen• Zelfstandigheid Loon op Zand/bestuurkracht• Ruimtevrage Efteling• Frisse scholen (binnenklimaat & asbest)• Woonbehoefteonderzoek (inclusief aandacht voor arbeidsmigranten en starters)• Sportbeleid (accommodatie, huur en beleidsmatig)

De rekenkamercommissie staat – ook los van de fractierondes – altijd open voor suggesties voor onderzoeken aangedragen door de gemeenteraad, inwoners van de drie gemeenten, het college, de ambtelijke organisatie en belangengroeperingen.

Mocht u een idee voor een onderzoek hebben, schroom dan niet contact op te nemen met de voorzitter en/of secretaris van de rekenkamercommissie.

Contactgegevens leden / account houders zijn beschikbaar via de raadsgriffies.

Overleg met audit comité en griffiers van betrokken gemeenten

Leden van de rekenkamercommissie schuiven periodiek aan bij het audit comité van de gemeente Goirle en Loon op Zand. In de gemeente Dongen is er geen vaste afspraak omtrent het periodiek aanschuiven van leden van de rekenkamercommissie bij het presidium. Dit gebeurt naar behoefte.

De griffiers zijn voor de rekenkamercommissie een belangrijke bron om op de hoogte te blijven van wat er in de verschillende gemeenteraden speelt.

Communicatie

De rekenkamercommissie wil een actief communicatiebeleid voeren. In 2019 is een nieuw communicatieplan opgesteld. Hierbij zal ook aandacht zijn voor de contacten met de lokale pers.

Gang van zaken rondom onderzoeken

Gedurende een onderzoeksproces wordt op verschillende manieren gecommuniceerd met betrokkenen. De onderzoeksopzet wordt vooraf aan de betreffende gemeenteraad, gemeentesecretaris en college van B&W verzonden. Binnen de organisatie wijst de gemeentesecretaris een contactpersoon aan die het centrale aanspreekpunt is tijdens het onderzoek.

Gedurende het onderzoek worden - indien relevant- betrokkenen geïnterviewd. Dat zijn vaak medewerkers uit de ambtelijke organisatie, de verantwoordelijke portefeuillehouder en in sommige gevallen ook de raadsleden zelf. De nota van bevindingen wordt voor ambtelijk wederhoor toegestuurd, voor controle op onjuistheden en onvolledigheden. Na eventuele wijziging van het rapport, op basis van het ambtelijk wederhoor (= feitencheck), wordt de nota van bevindingen met conclusies en aanbevelingen voor bestuurlijk wederhoor aan het college van B&W aangeboden. Na de bestuurlijke reactie formuleert de rekenkamercommissie mogelijk een nawoord.

Na deze ronden van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor biedt de rekenkamercommissie het rapport aan de gemeenteraad aan, met de definitieve conclusies en aanbevelingen.

De rekenkamercommissie maakt haar rapporten en andere informatie openbaar op de websites van de gemeenten en presenteert de resultaten in de (beeldvormende) vergaderingen van de raad(scommissie).

Samenwerking

De rekenkamercommissie staat open voor samenwerking met andere rekenkamers binnen de regio Hart van Brabant, om te kijken of en zo ja welke onderzoeken in regionaal verband kunnen worden opgepakt.

2 Jaarplan 2020

2.1 Planning onderzoeken

De rekenkamercommissie hanteert selectiecriteria, zoals deze zijn opgenomen in haar onderzoeksprotocol (zie bijlage).

Gezamenlijk onderzoek Dongen, Goirle en Loon op Zand

De rekenkamercommissie zal in 2020 de volgende rapportages aan de raden van Dongen, Goirle en Loon op Zand aanbieden.

Gezamenlijk Dongen, Goirle en Loon op Zand	Product	Planning
Projectbeheersing	Rapport	Najaar 2020

Projectbeheersing in relatie tot informatievoorziening

De rekenkamercommissie heeft vanaf 2010 meerdere onderzoeken naar projectmatig werken en projectmanagement gedaan. In aansluiting hierop wil de rekenkamercommissie zich in 2020 meer specifiek richten op de beheersing van projecten en de bestuurlijke informatievoorziening aan B&W en raad. Dit onderzoek heeft een ex post karakter en zal terugblikken op de uitvoering van projecten. Het onderzoeksplan voor dit nieuwe gezamenlijke onderzoek zullen we binnenkort aan de gemeenteraden toesturen.

Dongen

Dongen	Product	Planning
Nader te bepalen	Rapport	Najaar 2020

Met de afronding van het armoedeonderzoek wordt een nieuw onderzoeksonderwerp voor de gemeente Dongen gekozen. De rekenkamercommissie overweegt om te kiezen voor een onderzoek met 'wonen' als thema. De vraag naar sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen is momenteel groot in de hele regio. Over de definitieve keuze zal in het eerste kwartaal van 2020 nog in contact worden getreden met het presidium van de raad van Dongen.

Goirle

Goirle	Product	Planning
Wachttijden sociale huurwoningen (op verzoek van de raad)	Rapport	Na zomer 2020
Beleidsindicatoren WMO (in samenwerking met auditcomité)	Rekenkamerbrief	Doorlopend

Wachttijden sociale huurwoningen

De rekenkamercommissie heeft in januari 2020 het onderzoeksvoorstel over wachttijden sociale huurwoningen besproken met het auditcomité van de gemeente Goirle. De rekenkamercommissie stelt in dit onderzoek de volgende vragen:

1. Wat zijn de definities van wachttijden en zoekduren? Hoe werkt het systeem van toewijzing van huurwoningen?
2. Wat zeggen de onderzoeks- en/of beleidsrapportages over de omvang van wachttijden en zoekduren voor Goirle?
3. Zijn er individuele inwoners van Goirle voor wie het relatief lang duurt alvorens zij een huurwoning gevonden hebben?

De rekenkamercommissie wil in 2020 bezien of deze onderzoeksopzet ook kan worden uitgevoerd voor Dongen en Loon op Zand.

Beleidsindicatoren WMO

In 2019 heeft de rekenkamercommissie de resultaten van het gemeenschappelijke onderzoek WMO (naar begrip van en grip op de uitvoering van de WMO) gezonden naar de raden van zowel Dongen, Goirle als Loon op Zand. In Goirle heeft o.a. de bestuurlijke behandeling van het rekenkamerrapport geleid tot de instelling van een raads werkgroep sociaal domein.

In 2020 ondersteunt de rekenkamercommissie (op verzoek) de ontwikkeling van beleidsindicatoren door de werkgroep van de raad. In de loop van het jaar wil de rekenkamercommissie - in overleg met de gemeente Goirle - bekijken of de uitkomsten gedeeld kunnen worden met de raden van Dongen en Loon op Zand.

Loon op Zand

Loon op Zand	Product	Planning
Sporthal De Werft (op verzoek van de raad)	Rekenkamerbrief	Voorjaar 2020

Sporthal De Werft

De gemeenteraad van Loon op Zand heeft in september 2019 de rekenkamercommissie via een motie gevraagd onderzoek te doen naar de gang van zaken in het project de Werft; meer specifiek naar de wijze van sturing binnen het project en de informatievoorziening (naar de raad) en de lessen die daaruit kunnen worden getrokken.

De vier onderdelen van het onderzoek zijn:

1. *Reconstructie proces*: Een reconstructie van de bestuurlijke besluitvorming en invulling van het (bestuurlijk) opdrachtgeverschap van het project van start tot oplevering. Welke besluiten zijn feitelijk genomen c.q. welke bestuurlijke opdrachten zijn verstrekt?
2. *Risicomangement*: Hoe was vanuit de opdrachtgeversrol van de gemeente het risicomangement ambtelijk en bestuurlijk ingericht?

3. *Positie gemeenteraad*: Wat zijn de momenten dat de raad geïnformeerd dan wel geconsulteerd moet worden en in hoeverre gebeurt dat feitelijk? En in hoeverre heeft de raad hierin een eigen (actieve) rol genomen?
4. *Conclusies en lessen voor de toekomst*

2.2 Doorwerking

De rekenkamercommissie zal de gemeentesecretarissen in 2020 verzoeken aan te geven op welke wijze de organisaties de - door de raad aangenomen - aanbevelingen uit eerdere onderzoeksrapporten hebben opgepakt. Op basis daarvan bepaalt de rekenkamercommissie of zij een doorwerkingsonderzoek zal instellen.

2.3 Budget 2020

De jaarlijkse bijdragen van de gemeenten liggen vanaf 2015 rond de € 30.000 per gemeente. Bij de start van ieder onderzoek wordt overlegd met de griffiers, de audit comités van Goirle en Loon op Zand en het presidium van Dongen over nut/noodzaak van voorgenomen onderzoeken en de beschikbaarheid van middelen.

Jaarlijks legt de rekenkamercommissie aan de gemeenteraden verantwoording af over de besteding van de middelen.

3. Jaarverslag 2019

3.1 Contacten met raden

De rekenkamercommissie woont frequent vergaderingen bij van het auditcomité in Goirle en Loon op Zand en van het presidium in Dongen. In de auditcomités en het presidium vindt overleg plaats ten behoeve van de afstemming van de onderzoeken met de raad en de accountant.

3.2 Uitvoering onderzoeken

De rekenkamercommissie heeft in 2019 de volgende werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de raden van Dongen, Goirle en Loon op Zand.

Gezamenlijk onderzoek Dongen, Goirle en Loon op Zand

Gezamenlijk	Product	Uitkomst
Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)	Rapport in 2019	Raden van Dongen, Goirle en Loon op Zand hebben de aanbevelingen van de rekenkamercommissie overgenomen.
Energietransitie	Rekenkamerbrief in februari 2020	Vervolg op rekenkamerbrief van december 2018
Inclusie - VN verdrag handicap	Rapport in 2019	Landelijk rapport en gemeentelijk rapport zijn in januari 2020 ter kennisname aan de raden gestuurd.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor een meer adequate besturing van de WMO, is er volgens de rekenkamercommissie enerzijds meer *grip nodig* op zaken als de uitgaven, aantallen beschikkingen e.d. (om zodoende zicht te houden op de doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid) en anderzijds *begrip nodig* over hoe de praktijk werkt.

Energietransitie (meerjarig onderzoeksthema)

Raadsleden zien de energietransitie als één van de grootste opgaven voor de komende raadsperiode. Medio 2018 heeft de rekenkamercommissie besloten het onderwerp ‘energietransitie’ meerjarig als thema mee te nemen in haar onderzoeksprogrammering. Daarbij zullen we verschillende rekenkamerproducten (rapporten, brieven en/of informatiebijeenkomsten) aan de raden presenteren.

Het eerste ‘product’ was een rekenkamerbrief (september en december 2018), waarbij de rekenkamercommissie op hoofdlijnen een aantal (beleids)ontwikkelingen heeft geschetst. Doel van deze brief was informierend bedoeld (bieden van overzicht).

De rekenkamercommissie heeft in maart 2020 een rekenkamerbrief over de energie-transitie aan de raden van Dongen, Goirle en Loon op Zand aangeboden. In het kader van dit product heeft de rekenkamercommissie gekeken naar het handelingsperspectief van de raden, met een overzicht van de lokale ambities en suggesties voor de mogelijke aanvullende maatregelen die gemeenten zouden kunnen overwegen op lokaal niveau (aanvullend op de RES) om hun (ambitieuze) doelen te realiseren.

VN rapport handicap

De rekenkamercommissie heeft in 2019 deelgenomen aan een landelijk onderzoek. Bij deze QuickScan is de rekenkamercommissie in staat gesteld om op een laagdrempelige manier de situatie in Dongen, Goirle en Loon op Zand in kaart te brengen en te vergelijken met andere gemeenten. De rekenkamercommissie heeft het landelijke rapport en de gemeentelijke rapportages over het VN-rapport Handicap begin 2020 - ter kennisname - gestuurd aan de gemeenteraden.

Dongen

Dongen	Product	Uitkomst
Verhalen over armoede in Dongen	Rapport	Rapport is op 6 februari 2020 besproken tijdens een raadsinformatiebijeenkomst. Bestuurlijke behandeling vindt plaats in het 2 ^{de} kwartaal van 2020

Verhalen over armoede in Dongen

De rekenkamercommissie is eind 2019 op zoek gegaan naar verhalen over hoe armoede in Dongen wordt ervaren. De rekenkamercommissie heeft een veldonderzoek uitgevoerd waarbij - door middel van focusgroepen - de gebruikers aan het woord komen en met name hun ervaringen centraal staan. Op basis van de gevoerde interviews zijn in de rapportage een vijftal aandachtspunten geformuleerd c.q. suggesties gedaan voor het beleid en/of de uitvoering. De verhalen zijn toegelicht op een raadsinformatiebijeenkomst die in februari 2020 heeft plaatsgevonden. Tijdens deze avond is onder andere stilgestaan bij de uit het onderzoek naar voren gekomen aandachtspunten voor het beleid en de uitvoering van het armoedebeleid. In het presidium is besloten het rapport bestuurlijk te behandelen in het tweede kwartaal van 2020.

Goirle

Goirle	Stand	Uitkomst
Wachttijden sociale huurwoningen	Start onderzoek in 2019	Onderzoeksvoorstel op verzoek van de raad
Beleidsindicatoren WMO	Start onderzoek in 2019	Doorlopende activiteit, in samenwerking met auditcomité/raads werkgroep

Wachttijden sociale huurwoningen

De rekenkamercommissie heeft in 2019 - op verzoek van de raad - een vooronderzoek naar de wachttijden voor sociale huurwoningen uitgevoerd en heeft eind 2019/begin 2020 een onderzoeksvoorstel opgesteld. Deze is in januari 2020 besproken met het audit comité; en aan de

raden aangeboden.

Indicatoren Wmo

Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamercommissie over de Wmo is het audit comité - na de behandeling van het Wmo-rapport in oktober 2019 - in gesprek gebleven met de rekenkamercommissie over het formuleren van beleidsindicatoren.

Loon op Zand

Loon op Zand	Stand	Uitkomst
Sporthal De Werft	Start onderzoek in 2019	Onderzoeksvoorstel op verzoek van de raad

Sporthal De Werft

De rekenkamercommissie is - op verzoek van de raad - in 2019 gestart met een onderzoek naar de financiële tegenvallers bij de bouw van sporthal De Werft.

3.3 Verantwoording besteding budget 2019

Het budget van de rekenkamercommissie bestaat uit bijdragen van de drie gemeenten.

Budget 2019	Dongen	Goirle	Loon op Zand	Totaal
Bedrag in €	30.400	29.720	31.000	91.120

De rekenkamercommissie heeft het budget 2019 als volgt besteed en legt met dit verslag aan de raden verantwoording af.

Besteding 2019	Totaal
Diensten (onderzoek door externe bureaus)	35.860
Vergoeding leden en secretariaat	54.500
Totaal	90.360

Bijlage 1 Criteria voor onderwerpselectie

De rekenkamercommissie hanteert bij de selectie van onderwerpen voor onderzoek de volgende criteria, zoals deze zijn opgenomen in haar onderzoeksprotocol:

- Het onderwerp heeft een duidelijk financieel, maatschappelijk en/of politiek belang;
- De verwachting bestaat dat er bijgedragen wordt aan de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid;
- Er is sprake van een risico: gebrekkige uitvoering heeft relatief ernstige financiële of maatschappelijke gevolgen;
- De meerwaarde van een onderzoek door de rekenkamercommissie (in plaats van een ander gremium) moet duidelijk zijn en dient te worden geëxpliciteerd. Indien een ander gremium geschikter is voor het onderwerp, dan draagt de rekenkamercommissie het over;
- Het onderwerp moet voor de rekenkamercommissie haalbaar zijn en passen binnen haar financiële en organisatorische mogelijkheden;
- Het dient door de gemeente beïnvloedbaar beleid te betreffen.
- De commissie zal onderzoeken uitvoeren in diverse stadia van de beleidscycli: de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering en de beleidsevaluatie.